

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Wstęp do kulturoznawstwa - wykład II, PG_00189793						
Kierunek studiów	Kulturoznawstwo (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	2	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Badań nad Kulturą -> Zakład Kulturoznawstwa						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Magdalena Sacha				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	15		2.0		58.0	75
Cel przedmiotu	Celem wykładu jest wprowadzenie studentów w teoretyczne podstawy założeń i głównych problemów współczesnego kulturoznawstwa, poczynając od pojęć kultury poprzez najważniejsze tematy będące przedmiotem współczesnych dyskusji kulturoznawców i antropologów kultury. Wykład uzupełnia ćwiczenia, kierując uwagę słuchaczy na zagadnienia teoretyczne: treści omawiane na wykładzie rozszerzane są o szczegółowe lektury i umiejętności pracy z tekstem naukowym na ćwiczeniach.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[KULL3_K04] Student_ka jest gotów_a prawidłowo, odpowiedzialnie i etycznie rozstrzygać problemy związane z wykonywaniem zawodu kulturoznawcy.	Student_ka prawidłowo, odpowiedzialnie i etycznie potrafi analizować i rozstrzygać problemy związane z wykonywaniem zawodu kulturoznawcy w zakresie poznanym na wykładzie wstęp do kulturoznawstwa.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[KULL3_U03] Student_ka potrafi się komunikować z życiem specjalistycznej terminologii z zakresu nauk o kulturze i religii oraz nauk o sztuce	Osoby studiujące poznają podstawowe pojęcia teoretyczne z zakresu kulturoznawstwa oraz nauk o sztuce i potrafią posługiwać się pojęciami w mowie i piśmie	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[KULL3_U02] Student_ka posiada umiejętności pozwalające na prowadzenie badań nad kulturą i formułowanie wniosków dzięki właściwemu doborowi i wykorzystaniu teorii, metod oraz narzędzi badawczych kulturoznawstwa, jak również zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych	Student_ka posiada umiejętności pozwalające na prowadzenie badań nad kulturą i formułowanie wniosków dzięki właściwemu doborowi i wykorzystaniu teorii, metod oraz narzędzi badawczych kulturoznawstwa, jak również zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych w zakresie poznanym na wykładzie wstęp do kulturoznawstwa.	[SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[KULL3_W03] Student_ka zna i rozumie terminologię z zakresu kulturoznawstwa na poziomie zaawansowanym	Student_ka zna i rozumie terminologię z zakresu kulturoznawstwa na poziomie adekwatnym do zakresu programu wstępu do kulturoznawstwa	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[KULL3_W01] Student_ka ma zaawansowaną wiedzę o specyfice przedmiotowej, teoriach kulturoznawstwa oraz jego miejscu pośród nauk o kulturze i religii	Student_ka jest gotów_a krytycznie oceniać posiadaną wiedzę o kulturze i uznawać jej wartość w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w zakresie poznanym na wykładzie wstęp do kulturoznawstwa	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[KULL3_K01] Student_ka jest gotów_a krytycznie oceniać posiadaną wiedzę o kulturze i uznawać jej wartość w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych.	Student_ka jest gotów_a krytycznie oceniać posiadaną wiedzę o kulturze i uznawać jej wartość w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w zakresie poznanym na wykładzie wstęp do kulturoznawstwa	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
Treści przedmiotu	<p>Zalecane treści programowe mają być kompatybilne z semestrem poprzedzającym. O szczegółowym rozplanowaniu proponowanego materiału decyduje każdorazowo wykładowca.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Typy kultury w społeczeństwie stratyfikacyjnym: elitarna, ludowa, popularna (wysoka / niska). 2. Kultura jako system symboliczny. Kultura i język: znaki - ich rodzaje i funkcje. 3. Ujęcia teoretyczne łączące kulturę i język: podstawowa charakterystyka. Etnolingwistyka, strukturalizm, semiotyka, kognitywistyka. 4. "Stare" i "nowe" media w kulturze: przemiany od oralności do piśmienności. Pojęcie wtórnej oralności 5. Mit, magia, religia, obrzęd, rites de passage. Myślenie magiczne w społecznościach pierwotnych a mity i mitologie współczesne 6. Tożsamość indywidualna i zbiorowa. Pojęcie osoby, etniczności, narodu, charakteru społecznego i narodowego. 7. Typy kultury: narodowa, regionalna. Kontrkultury wobec kultury elitarnej i kultury "masowej". 		
Wymagania wstępne i dodatkowe			

Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Regularna obecność (dopuszczalne dwie nieobecności w semestrze)	20.0%	20.0%
	Zdanie egzaminu końcowego	80.0%	80.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>Aleida Assman, Wprowadzenie do kulturoznawstwa. Podstawowe terminy, problemy, pytania, Poznań 2015.</p> <p>Wojciech J. Burszta, Antropologia kultury. Tematy, teorie, interpretacje, wyd. I, Poznań 1998.</p> <p>Thomas Hylland Eriksen, Małe miejsca, wielkie sprawy. Wprowadzenie do antropologii społecznej i kulturowej, Warszawa 2009.</p> <p>Pojęcia i problemy wiedzy o kulturze, red. A. Kłoskowska, Seria: Encyklopedia kultury polskiej, Wrocław 1991</p>	
	Uzupełniająca lista lektur	Rafał Augustyn, Wykłady o kulturze, Kraków 2021	
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proszę wyjaśnić pochodzenie (źródłostów) pojęcia kultury i nakreślić różnicę pomiędzy pierwotnym znaczeniem tego pojęcia w starożytności a rozumieniem współczesnym. 2. Proszę wyjaśnić różnicę pomiędzy definicjami wartościującymi a opisowymi (deskryptywnymi) kultury według Aleidy Assmann. Jakie rozumienie kultury z sześciu omówionych jest dla Ciebie najbardziej przekonujące i dlaczego? 3. Proszę omówić argumenty podawane w zakończeniu wykładu Pojęcie kultury Waldemara Kuligowskiego na obronę użycia pojęcia kultury. Jaka ustosunkowujesz się wobec tych argumentów? Czy uważasz, że nadal uprawnione jest używanie pojęcia kultury, czy też należy z niego zrezygnować? 4. Na czym polega antropologiczne spotkanie z Innością? Rozważania na marginesie też zawartych w rozdziale 1 Antropologii kultury Wojciecha Burszty 5. Problematyczna relacja NATURA KULTURA. Rozważania na marginesie też zawartych w rozdziale 2 Antropologii kultury Wojciecha Burszty 6. Proszę omówić koncepcję wzorów kultury, zaproponowaną przez Ruth Benedict. W jaki sposób można uzasadnić (lub krytycznie podważyć) użycie wzorów apollińskości i dionizyjskości do badania plemion rdzennych? 7. Czym jest kultura symboliczna i jakie podsystemy kultury symbolicznej wyróżnia Antonina Kłoskowska? 8. Rozumienie religii jaką rolę spełnia religia w społeczeństwach ludzkich? Jak się przejawia jej forma instrumentalna i autoteliczna? 9. Proszę omówić koncepcję numinosum według Rudolfa Otto. Jakie widzisz zalety, a jakie luki tej koncepcji? 10. Homo religiosus i kozioł ofiarny dwie koncepcje dwóch wybitnych badaczy. Proszę je scharakteryzować i odnieść się do możliwości ich zastosowania w interpretacji współczesnej roli religii. 11. Proszę wymienić trzy typy kultury w społeczeństwie stratyfikacyjnym. Proszę następnie wybrać jeden z trzech typów i scharakteryzować jego pochodzenie, użytkowników, najciekawsze Twoim zdaniem formy reprezentacji poprzez sztukę, codzienność, zachowania. Czy we współczesnej kulturze masowej pozostały relikty wybranego typu kultury tradycyjnej? 12. Pojęcie ethosu. Cechy ethosu rycerskiego i jego pozostałości we współczesnej kulturze zachodniej. 13. Proszę omówić najważniejsze cechy języka ludzkiego (opis w rozdziale 3 Antropologii kultury Wojciecha Burszty). Które cechy Twoim zdaniem w najbardziej istotny sposób przyczyniły się do rozwoju ludzkich kultur? 14. Jakie tezy głosi tzw. hipoteza Sapira-Whorfa (opis w rozdziale 3 Antropologii kultury Wojciecha Burszty)? Proszę przedyskutować argumenty za lub przeciwko tej hipotezie. 15. Proszę omówić funkcje języka zgodnie ze schematami proponowanymi przez językoznawców, antropologów i filozofów w XX wieku. 16. Język propagandy rozwój historyczny, cechy i współczesne zagrożenia. 17. Proszę omówić koncepcję les rites de passage Arnolda van Gennepa (opis w rozdziale 5 Antropologii kultury Wojciecha Burszty). Czy we współczesnej kulturze obserwujemy takie obrzędy lub ich relikty? 18. Kulturowa wizja śmierci w Słowiańszczyźnie, w polskim Romantyzmie i współcześnie. Na czym polega koncepcja śmierci odwróconej we współczesnym społeczeństwie zachodnim (Ph. Aries)? 19. Koncepcja czasu cyklicznego i czasu linearnego: jak wyobrażenie czasu organizuje społeczeństwo, kulturę i religię? Czym jest współczesna wizja czasu slow life? 20. Koncepcja proksemiki w odniesieniu do organizacji przestrzeni w różnych kulturach. 		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.